

2019-02-25

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KUN 2016/59

Kulturnämnden

Förslag att ta bort avgiften av spelfilm på biblioteken

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden beslutar att ta bort avgiften av spelfilm på biblioteken.
2. Kulturnämnden beslutar att avgiften för lån av spelfilm tas bort från och med den 1 maj 2019.

Sammanfattning av ärendet

Nackas sex bibliotek, Forum, Diesilverkstaden, Älta, Saltsjöbaden, Fisksätra och Orminge, föreslår att avgiften för hyra av spelfilm tas bort.

Ett avtal mellan svenska kommunförbundet och Sveriges videodistributörers förening (cirkulär 1990:111) möjliggjorde att biblioteken i Sverige kunde köpa in spelfilmer för att låna/hyra ut dessa. På den dåvarande kulturnämndens begäran började det köpas in filmer till biblioteken i Nacka. Kulturnämnden bestämde avgiften för lån av spelfilm till 20 kronor medan faktafilm och barnfilm var gratis. Skälet till att avgiften var att biblioteken skulle förhålla sig konkurrensneutrala till de privata videouthyrarna samt för att få in pengar för att finansiera nya filmer. Idag finns inte konkurrenssituationen till de privata videouthyrarna utan filmer tillgängliggörs på andra sätt till exempel genom nedladdning och streaming. Bibliotekens utbud av filmer kan därmed ses mer som ett komplement än som en konkurrerande verksamhet till privata distributörerna.

Nacka kommuns biblioteksstrategi betonar vikten av att kunna låna medier kostnadsfritt. Alla medietyper på biblioteken oavsett publiceringsform är likvärdiga och det är användaren som styr vilken medietyp som lånas. Idag kan man på bibliotekens webbsidor låna streamad film gratis medan kostnaden för att låna en spelfilm på biblioteken är 20 kr. Avgifter på medier hindrar användarnas fria tillgång till bibliotekens medieresurs.

Ärendet

Ärendet initieras genom förslag från Nackas sex bibliotek, Forum, Diesilverkstaden, Älta, Saltsjöbaden, Fisksätra och Orminge, om att bort avgiften för hyra av spelfilm, se bilaga 1. Ett ärende om att ta bort avgiften på spelfilm har tidigare behandlats av kulturnämnden, KUN 2016/59. Biblioteken var då inte eniga om att ta bort avgiften. Ärendet bordlades.

Bakgrund

Ett avtal mellan Svenska kommunförbundet och Sveriges videodistributörers förening (cirkulär 1990:111) möjliggjorde att biblioteken i Sverige kunde köpa in spelfilmer för

att låna/hyra ut dessa. På den dåvarande kulturnämndens begäran började det köpas in filmer till biblioteken i Nacka. Forumbiblioteket var först med utlån av VHS 1989, därefter följde Orminge bibliotek och senare övriga bibliotek. Kulturnämnden bestämde avgiften för lån av spelfilm till 20 kronor medan faktafilm och barnfilm var gratis. Lånetiden för spelfilm och barnfilm var 3 dagar medan faktafilm hade en lånetid på 14 dagar. Skälet till att avgiften var att biblioteken skulle förhålla sig konkurrensneutrala till de privata videouthyrarna samt för att få in pengar för att finansiera nya filmer. Idag finns inte konkurrenssituationen till de privata videouthyrarna utan filmer tillgängliggörs på andra sätt t.ex. genom nedladdning och streaming. Bibliotekens utbud av filmer kan därmed ses mer som ett komplement än som en konkurrerande verksamhet till privata distributörerna.

Allmänt

En av de centrala bestämmelserna i bibliotekslagen är den om avgiftsfrihet. I lagen sägs att allmänheten vid folkbiblioteken avgiftsfritt ska få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur oavsett publiceringsform, det vill säga oavsett om den tillhandahålls i fysisk form eller digitalt som till exempel en e-bok. Skälet till att avgifter inte får förekomma är att de hindrar användarnas fria tillgång till bibliotekens resurser. Ordet litteratur i bestämmelsen innefattar både skön- och facklitteratur och avser alla olika tekniska format. Däremot får avgifter tas ut för till exempel film, musik och dataspel. De enda medier på Nackas bibliotek som har en avgift på utlån är spelfilm och Tv-spel för låntagare över 16 år. Under det senaste året har utlån av avgiftsbelagd spelfilm på biblioteken sjunkit med cirka 35 procent.

Nacka kommuns biblioteksstrategi betonar vikten av att kunna låna medier kostnadsfritt. Alla medietyper på biblioteken oavsett publiceringsform är likvärdiga och det är användaren som styr vilken medietyp som lånas. Idag kan man på bibliotekens webbsidor låna streamad film gratis medan kostnaden för att låna en spelfilm på biblioteken är 20 kr. Avgifter på medier hindrar användarnas fria tillgång till bibliotekens medieresurs.

Ekonomiska konsekvenser

Det är troligt att utlåning av DVD-filmer kommer att öka, vilket innebär en ökad kostnad för kulturnämnden på ca 50 000 kronor.

Konsekvenser för barn

Förslaget innebär att ett bredare utbud av media görs tillgängligt för ungdomar och unga vuxna från 16 år. Vägen till att öka läskunnighet och lusten att läsa går via olika former av media. Ett sätt att nå unga är att använda filmer och bilder. Det är kombination av de två formerna, film och böcker som tillsammans utgör en viktig förutsättning för att ge dagens unga ett eget språk. Forskning visar att arbete med rörlig bild kan påverka ungas läsutveckling positivt.

Handlingar i ärendet

1. Förslag från biblioteken att ta bort avgiften av spelfilm på biblioteken

NACKA
KOMMUN

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Lars Nilsson
Sakkunnig bibliotek och kultur
Kultur- och fritidsenheten